

TIPOLOGIJA (SO)BIVANJA 65+

Razvoj modela disperznih skupnosti za starejše v mestni strukturi

Eva Lasič | mentor: prof. Vasa J. Perović, MA (BiA) | Univerza v Ljubljani | Fakulteta za arhitekturo | magistrska naloga | 2023

Kako želim bivati, ko bom star?

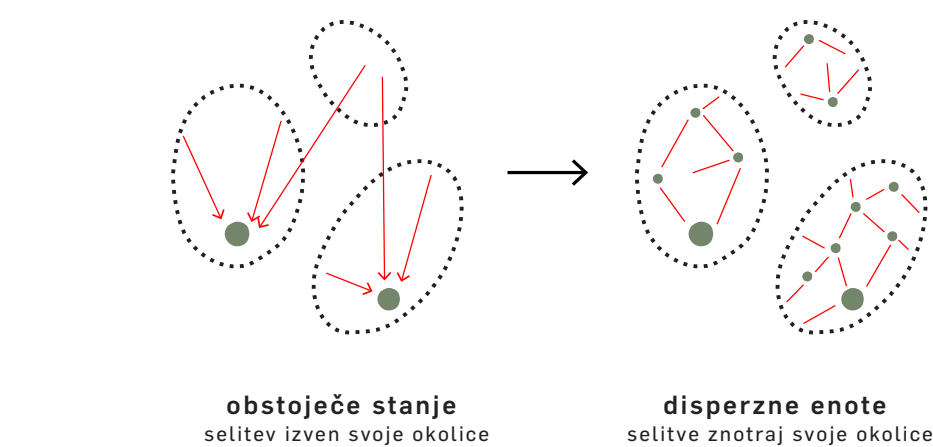
Želimo si bivati tam, kjer ni treba pustiti svojega življenja, navad in zgodb za seboj, ko stopimo čez prag novega doma, temveč bomo svojo zgodbo prinesli s seboj.

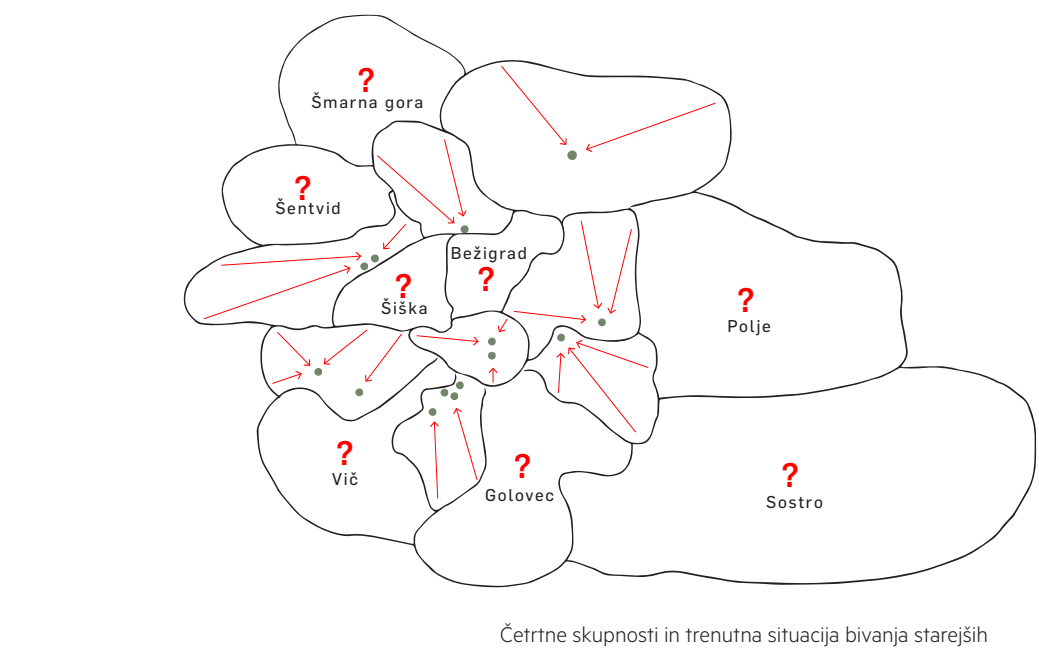
Starejši ljudje bogatijo družbo z znanjem, zgodbami in modrostjo življenja. Predstavljajo enega izmed pomembnih delov naše družbe. Kot družba moramo stremiti k čim večjemu vključevanju starejših ljudi v družbo in ne odtrganju na obrobje družbe, kot to počnemo zelo radi sedaj: »Starci, eh kdo pa jih potrebuje.«

1. DISPERZNOST

Manjše enote omogočajo več socialne interakcije

“selitve znotraj svoje okolice”

“Življenje ne le v domačem okolju temveč tudi v domačem karakterju”

Osnovna ideja naloge je oblikovanje sodobnejših tipologij, ki bi zapolnile vrzel med dosedanjim domom in domom za starejše. Oblikujem tipologije bivanja – modele bivanja, ki so disperzno razporejene po mestu in s tem omogočajo, da starejše osebe ostanejo v svojem bivalnem okolju. Definiram tri glavne mestne karakterje, ki opišejo navade prebivalcev in dajejo identiteto prostoru. Predlagam manjše lokacije, lokacije priložnosti, ki so v večini primerov prazne vrzeli v mestni strukturi, parkirni prostori, lokacije nepravilnih geometrij. Lokacije, ki so na prvi pogled manj primerne za bivanje starejših, a s tem dobijo nov potencial. Starejši tako dopolnjujejo mesto. Vpeljem različne stopnje skupnih in posamičnih prostorov v skupnosti. Nivoji deljenja prostorov so odvisni od karakterja mesta in bivanja. Preko karakterjev mesta in razmerja med zasebnim in skupnim razvijem tri glavne tipe oziroma modele bivanja. Zadnji princip oblikovanja je konstrukcijski element, ki glede na model bivanja spreminja svojo geometrijo in s tem spreminja ter določa povezanost skupnega z zasebnim.

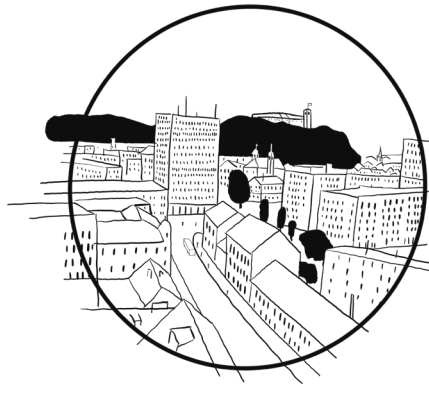
2. KARAKTER MESTA

KARAKTER STANOVANJSKIH SOSESK

Karakter življenja v soseski je vmesni prostor med bloki. Močna je navezanost na sosesko in pripadnost soseski. Druženje predstavlja kava pri sosedih v stanovanju, posedanje na klopi pred vhodom v blok, posedanje ob otroškem igrišču, srečanja skupnosti soseske, kartanje v bližnjem kafiču. Park je park med bloki. Značilen je prehod iz zasebnega v skupnost, ki je del človekove identitete. Ni pomembno, kakšen stopiš skozi vrata, vsi te sprejemajo.

MOJ PROSTOR = STANOVANJE - SOSESKA

KARAKTER MESTNEGA SREDIŠČA

Karakter mesta je življenje v večstanovanjski stavbi z mestnim vrvežem.

Druženje predstavlja kava v mestni kavarni, srečanje na mestni tržnici in sprehod v mestni park. Tivoli ali Ljubljanski grad. Značilen je direkten prehod iz zasebnega stanovanja v javni prostor mesta. Skozi vrata stopiš vedno urejen.

MOJ PROSTOR = STANOVANJE

KARAKTER ENODRUŽINSKIH HIŠ

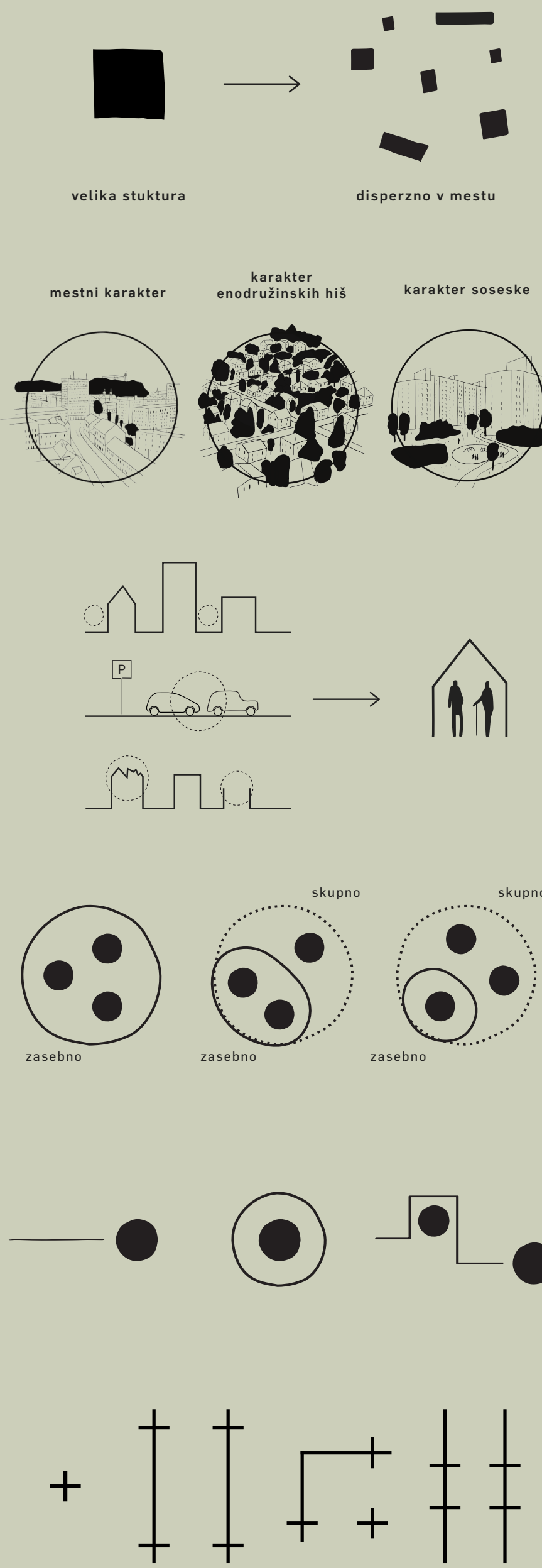
Glavna značilnost karakterja individualne gradnje enodružinskih hiš in vil je vmesni zeleni prostor med objekti. Življenje je hkrati zelo individualno v sklopu svoje skupnosti v hiši, vendar hkrati polno interakcij s sosedi.

Druženje predstavlja kava na sosedovem vrtu, pogovor na ulici, park je vrt in ulica je prostor skupnosti območja. Značilen je zelo postopen prehod iz zelo zasebnega preko pol zasebnega v skupni in nato javni prostor.

MOJ PROSTOR = HIŠA - VRT - ULICA

KONCEPT - IDEJA

6 principov za oblikovanje

1. DISPERZNOST

Vpeljava disperzne gradnje manjših enot, povezanih z mestno strukturo. Manjše enote dajejo manj institucionaliziran občutek in omogočajo bolj pristne interakcije med stanovalci.

2. KARAKTER MESTA

Definiram tri glavne karakterje mesta Ljubljana. Karakterji določajo navade, identiteto in povezanost osebe s prostorom.

3. MOŽNE LOKACIJE

Možne lokacije predstavljajo prostore priložnosti. So lokacije nepravilnih oblik, manjše lokacije, prazne vrzeli v mestni strukturi, parkirni prostori ali objekti v slabšem stanju in potrebni rušitve.

4. SKUPNO - ZASEBNO

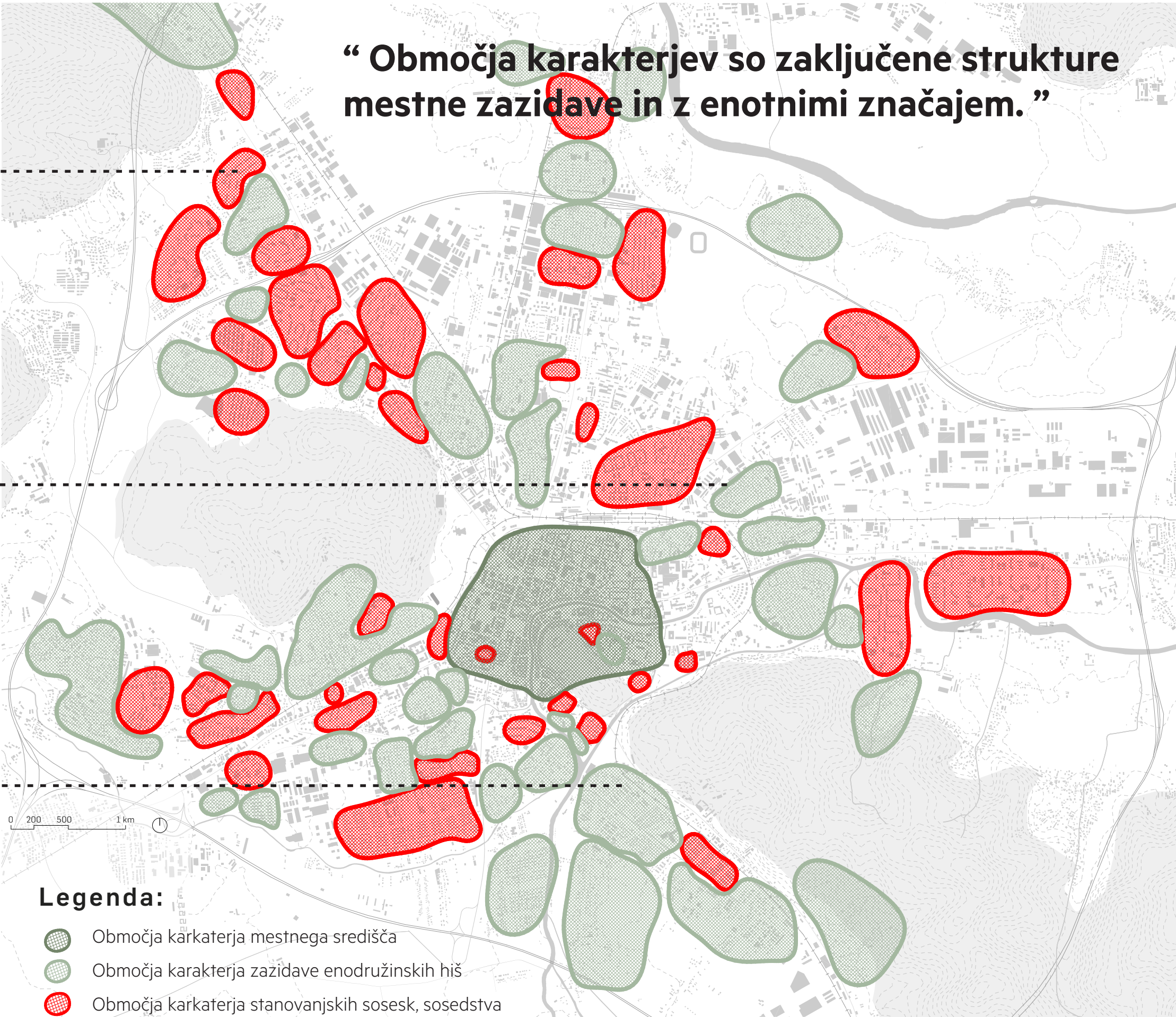
Različno razmerje skupnih in zasebnih prostorov pogljuje različne dinamike v skupnosti in stopnje interakcije med stanovalci.

5. MODEL BIVANJA

Trije modeli bivanja, kot odziv na tri mestne karakterje, so osnovani na odnosu do skupnega prostora in z delovanjem povzemajo principe treh karakterjev bivanja. Modeli bivanja so: Model individualne skupnosti, Model bivanja v skupnosti in Model bivanja skupnosti v skupnosti.

6. KONSTRUKCIJA

Osnovni element konstrukcije je križ, ki glede na model bivanja variira in s svojim spreminjanjem spreminja odnos med zasebnim in skupnim. Definira osnovne bivalne enote in kako so te povezane s skupnimi prostori.

3 MESTNI KARAKTERJI = 3 MODELI BIVANJA

5. MODEL BIVANJA

stik zasebnega s skupnim bolj subtilen

MODEL BIVANJA V MESTNI STRUKTURI

Zasnova tipa, ki temelji na mestnem karakterju, bazira na večji individualnosti stanovalcev. Prebivalca mestnega karakterja sem definirala kot bolj individualno osebo po načinu bivanja. Njegov stik s sosedstvom bazira na spontanah interakcijah. Zasebno tkivo, tako predstavlja primarni prostor tipologije. Skupni prostor se nanj priklapi v manjšem obsegu. Tipologija bivanja izhaja iz tipologije oskrbovanih stanovanj.

01
MODEL INDIVIDUALNE
SKUPNOSTI

02
MODEL SOBIVANJA
SKUPNOSTI

03
MODEL SOBIVANJA
SKUPNOSTI V SKUPNOSTI

osnovna bivalna enota
STANOVANJE

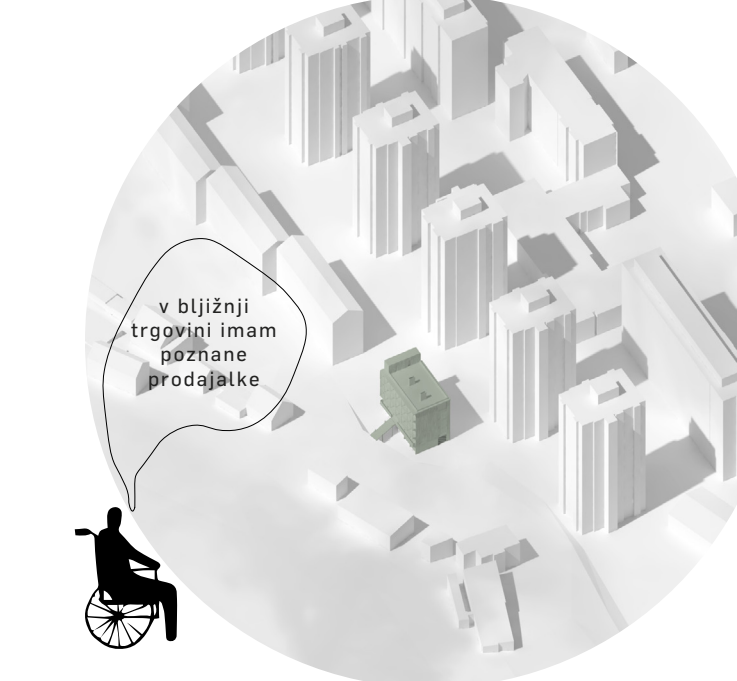
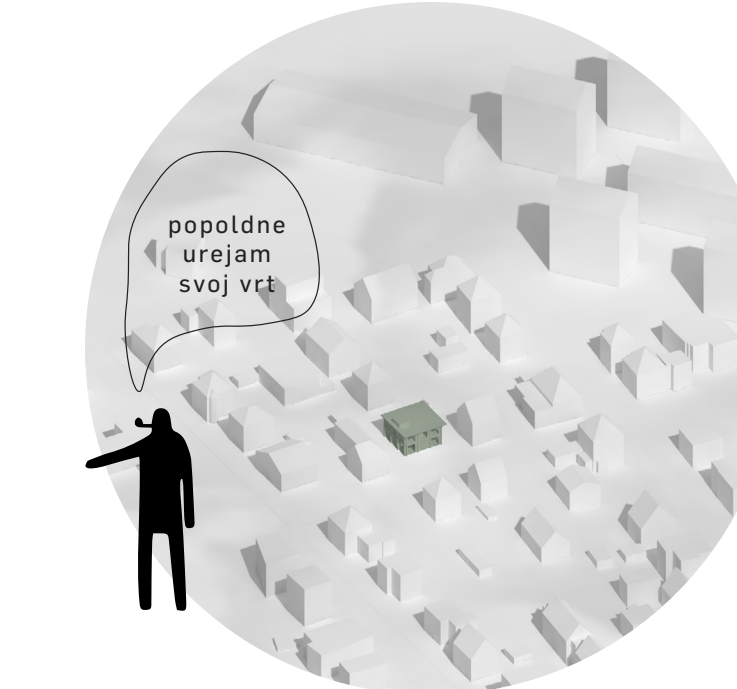
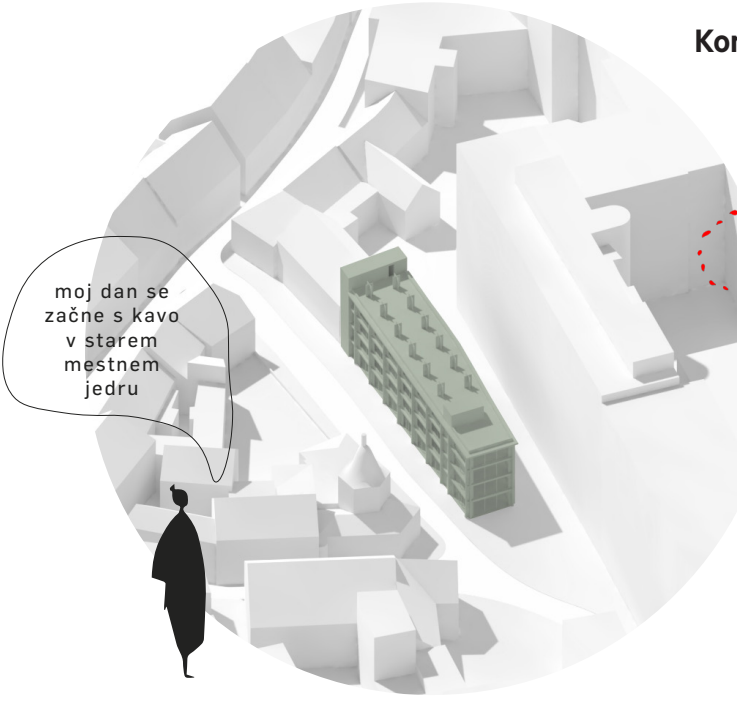
zasebno je ločeno od skupnega

osnovna bivalna enota
SOBA

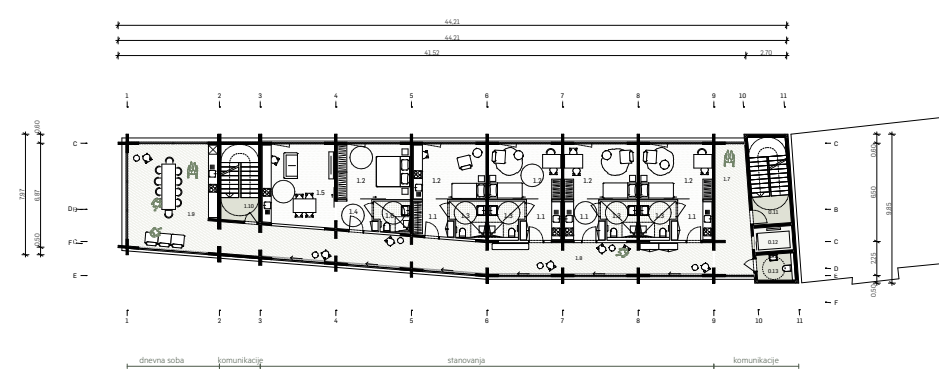
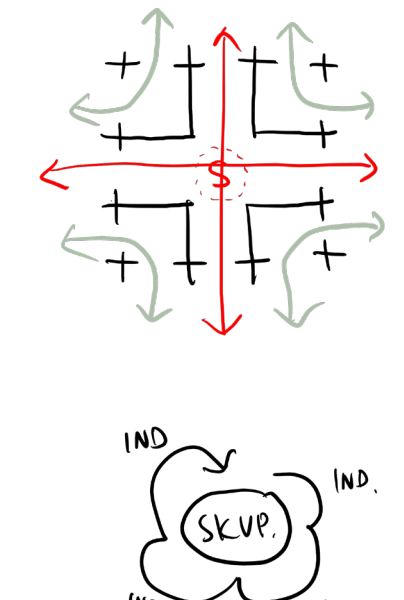
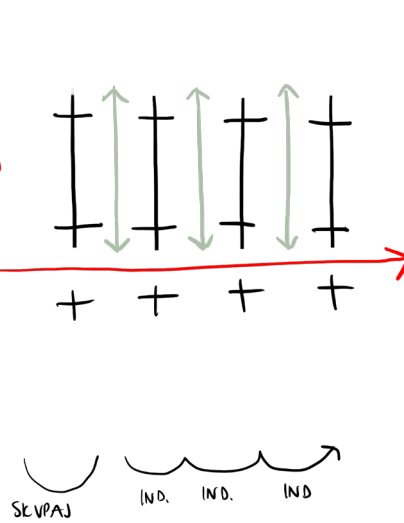
večji stik zasebnega s skupnim

osnovna bivalna enota
BIVALNA ENOTA

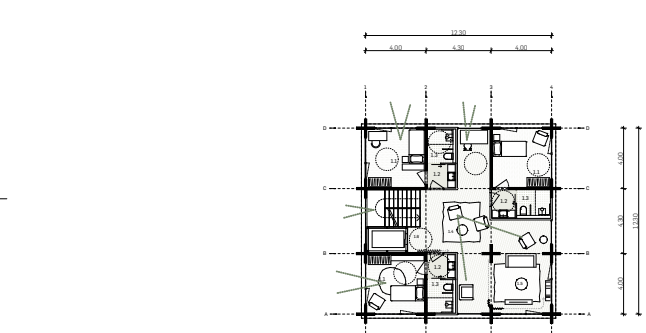
skupni in zasebni prostor se na meji prepletata

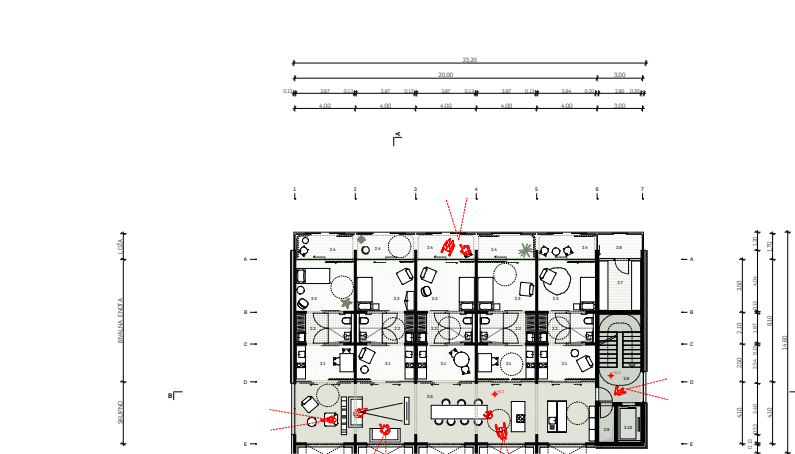
Konstrukcija definira prostor in bivanje:

Tloris 1 - 3 nadstropja M 1:500

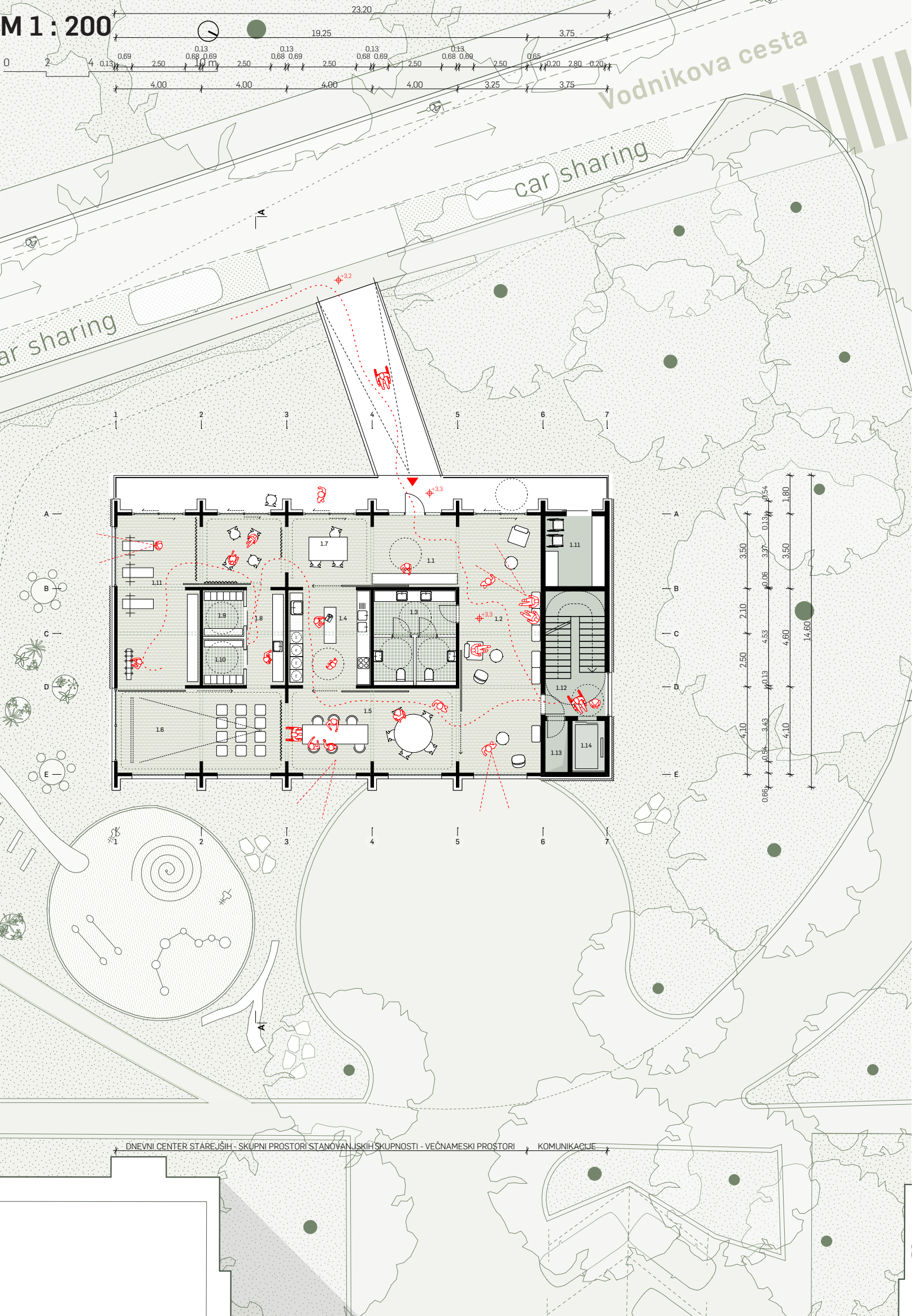
Tloris 1 nadstropja M 1:500

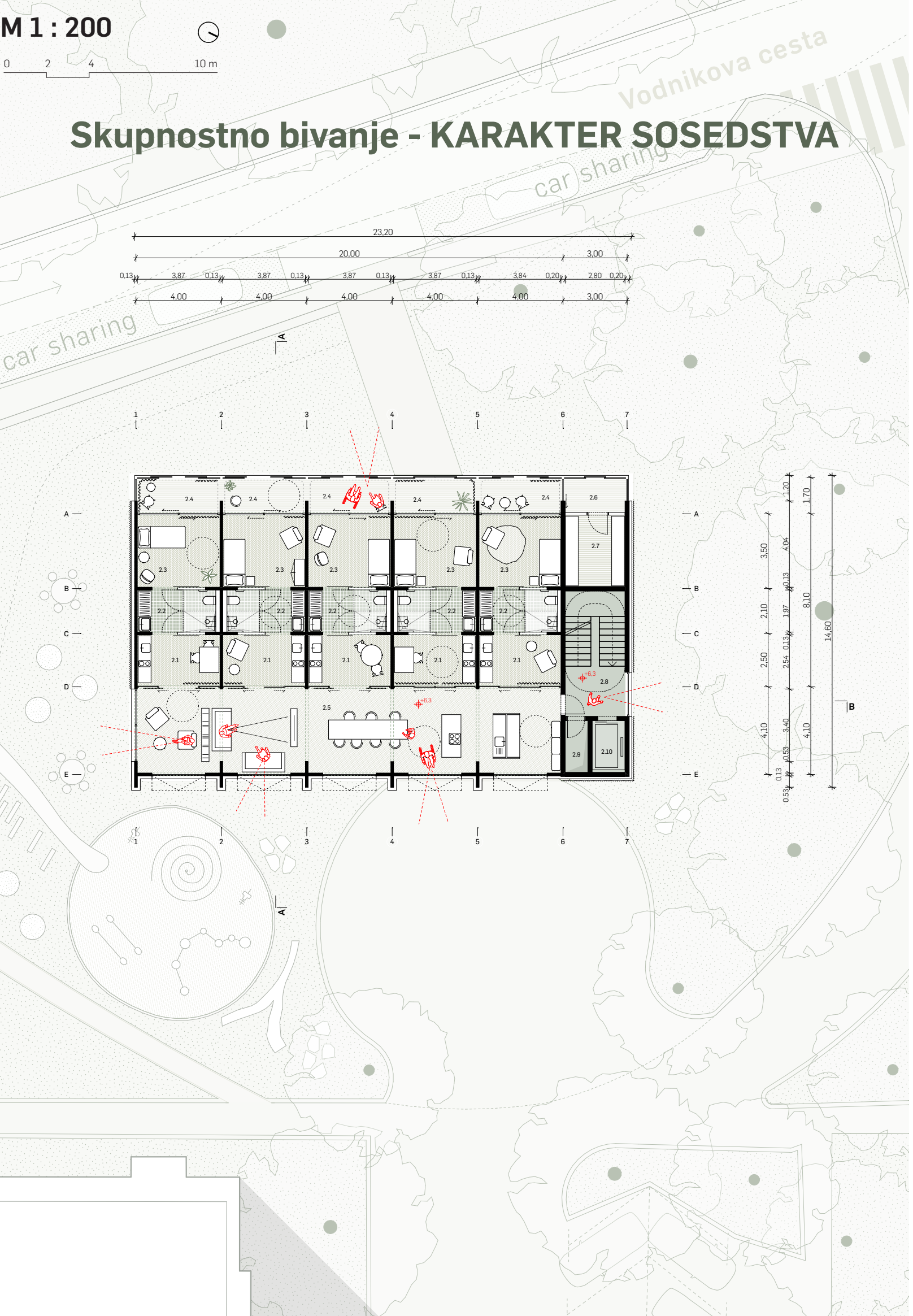
Tloris 2 - 4 nadstropja M 1:500

Floris 1. Nadstropja

Floris 2. - 4. Nadstropje

BIVANJE V STRUKTURI SOSESKE

Sobivanje skupnosti v skupnosti v Spodnji Šiški

Prerez A-A

Floris P

